

9. Ulkomaankauppa – Suomen elinehto

Oppikirjan sivut 64-69

1. Mitä eroa on käsitteillä ehdoton etu ja suhteellinen etu?

- **Ehdottoman edun vallitessa maalla on kaikkiin muihin maihin verrattuna parhaat edellytykset valmistaa jotain tiettyä hyödykettä.**
- Sillä on siis paras mahdollinen kilpailuasema.
- Valmistamalla ja viemällä tätä hyödykettä ulkomaille maa vaurastuu.
- **Suhteellisen edun mukaan maan kannattaa erikoistua niihin hyödykkeisiin, joissa se on vahva ja joita se osaa valmistaa suhteellisesti edullisemmin ja tehokkaammin kuin useimmat muut maat.**
- **Ulkomaankauppa voi siis olla hyödyllistä ja vaurastuttaa maata ilman ehdotonta etuakin.**

2. Miksi vienti on Suomelle tärkeä asia?

- **Suomen teollisuus on riippuvainen viennistä, ja sen kautta koko Suomen hyvinvointi on yhteydessä ulkomaankauppaan.**
- **Omat markkinamme eivät ole tarpeeksi suuret, joten tuotteita pitää viedä ulkomaille. (vrt. USA)**

3. Mihin Suomi tarvitsee tuontia?

- Suomi on pieni maa, jossa ei ole kaikkia raaka-aineita, joten ne on tuotava ulkomailta.
- Lisäksi Suomessa ei ole järkevää tuottaa itse kaikkia tavaroita tai palveluita.

Suomi on logistisesti saari!

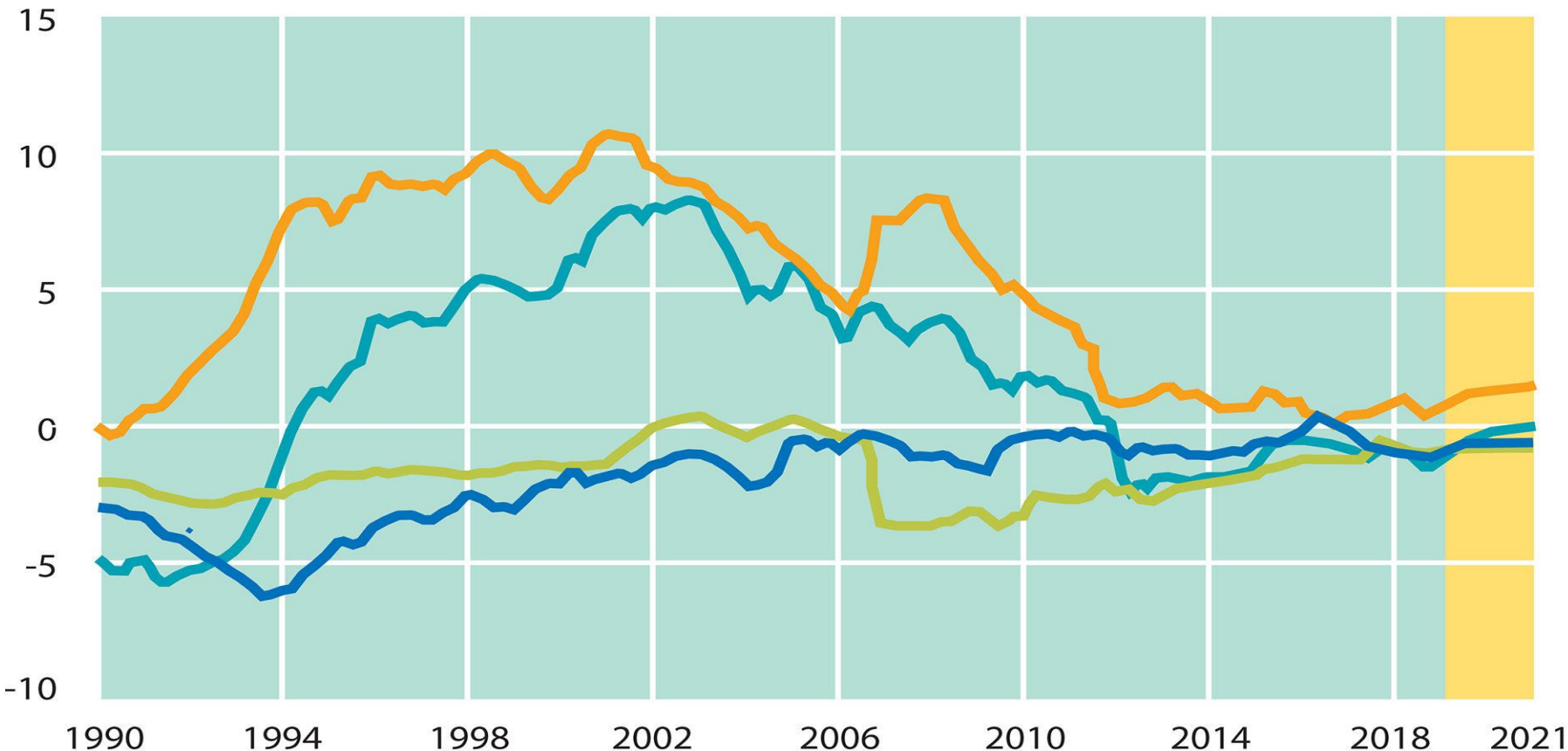
Viennin ja tuonnin merkitys: yhteenvetoa

- **Kaikkia tuotteita ei pystytä valmistamaan Suomessa ilman ulkomaalaisia raaka-aineita** (öljy → muovi).
- **Kaikkia tuotteita ei yksinkertaisesti ole Suomessa** tai niiden valmistaminen tulisi tavattoman kalliiksi (banaanit).
- **Suomi on pieni markkina-alue: vientituotteiden valmistaminen lisää työpaikkoja** (loistoristeilijät).
- **Kuluttajan valintamahdollisuudet lisääntyvät** (Porsche vai BMW).
- **Ulkomaalaiset tuotteet lisäävät kilpailua:** pakottavat tuotekehittelyyn ja pitävät hinnat kurissa.
- **HUOM! RISTIKKÄISKAUPPA!**

Suomen ulkomaankaupan taseet

VAIHTOTASEEN YLIJÄÄMÄ SUHTEESSA BKT:HEN VUOSINA 1990–2021

%

Vaihtotase

Palvelutase

Kauppatase

Ensitulo ja tulojen uudelleenjaon tase

Ennuste

Lähteet: Etila

Vastauksia tehtävään

a) Suomen ulkomaankauppa on pitkään ollut alijäämäinen.

- **Väärin, vaihtotase on ollut positiivinen.**

b) Palveluiden vienti on ollut suurempaa kuin niiden tuonti.

- **Väärin, palvelutase on ollut negatiivinen.**

c) Suomen vienti on perustunut paljolti tavaravientiin.

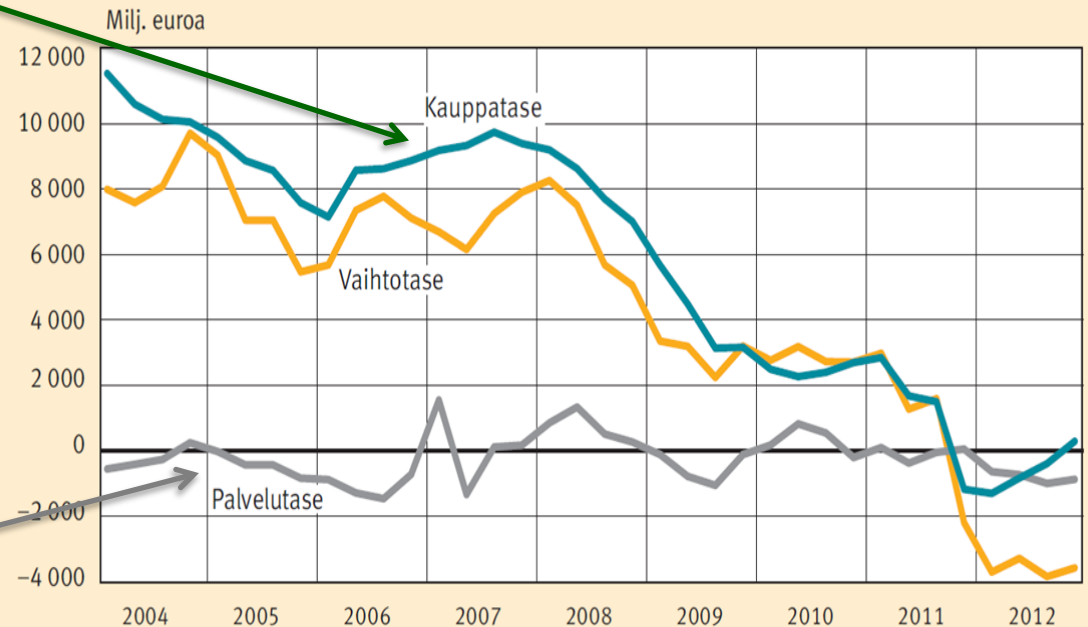
- **Oikein, kauppataase kuvaa tavarakauppaa, ja se on ollut positiivinen.**

Vastauksia tehtävään

- d) Vaihtotase kertoo, että Suomi velkaantui voimakkaasti 1990-luvun jälkipuoliskolla ja 2000-luvun alussa.
- **Väärin, vaihtotase oli päinvastoin positiivinen.**
- e) Vaihtotaseen perusteella 1990-luvun loppu ja 2000-luvun alku olivat talouden ”kulta-aikaa”.
- **Oikein.**
- f) Kuvion ennuste vuodelle 2021 toteutui.
- **Opiskelijan oma vastaus: Mitä mieltä olette?**

Kauppataase ja palvelutase

Suomen talouden ulkoinen tasapaino, 4 vuosineljänneksen liukuvat summat

Ulkomaankauppaa mitataan taseilla (=mittareilla).

• **KAUPPATASE** kertoo tavaroiden viennin ja tuonnin arvon.

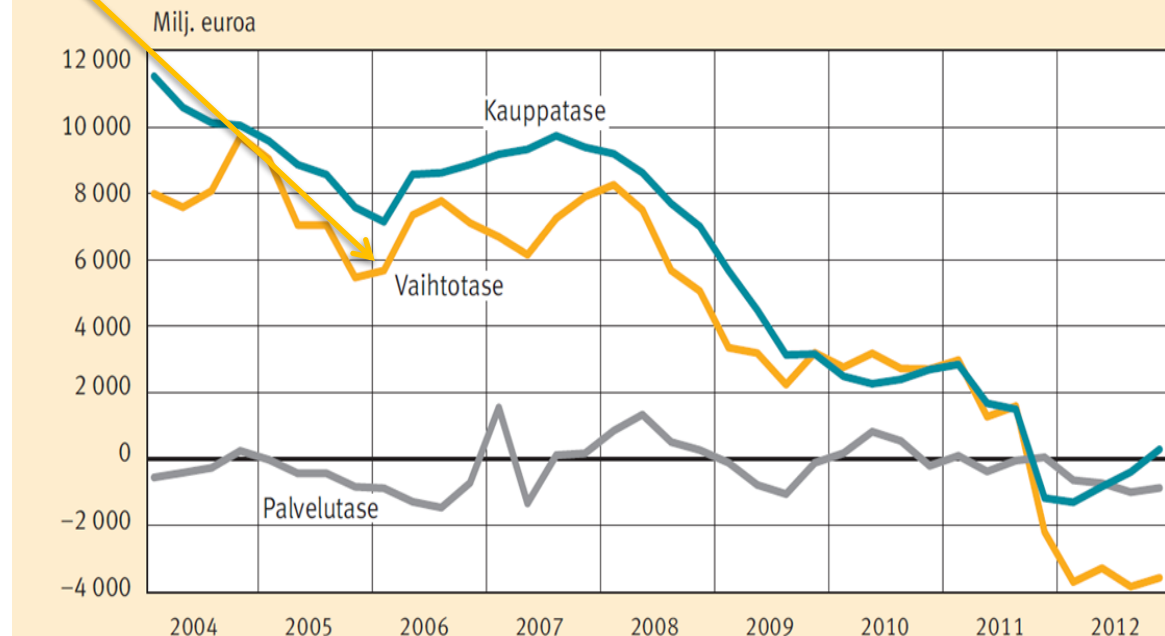
• Jos kauppataase on ylijäämäinen, vienti on ollut suurempaa kuin tuonti.

• **PALVELUTASE** kertoo palveluiden viennin ja tuonnin

- **VAIHTOTASE** on kauppatase + palvelujen vienti ja tuonti (esim. matkailu)

Vaihtotase

Suomen talouden ulkoinen tasapaino, 4 vuosineljänneksen liukuvat summat

Vaihtotase kuvaa ulkomaisten taloustoimien vaikutusta kansantuloon sekä kansantalouden säästämisen ja investointien väliseen tasapainoon.

MAKSUTASE 2005–2014

Kuvaa kansantalouden ulkoista tasapainoa sekä reaali- että rahoitustalouden näkökulmasta ja on osa kansantalouden tilinpitojärjestelmää.

= ulkomaankaupan kokonaiskirjanpito

RAHOITUSTASE	0,5	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2
RAHOITUSTASE	-2,9	-6,4	0,2	8,6	6,9	-3,3	7,4	16,5	-6,3	-9,3
Suorat sijoitukset	0,4	2,3	3,8	-7,2	-2,8	-3,6	-3,8	-3,2	1,1	-13,6
Arvopaperisijoitukset	-5,5	-9,4	-3,9	5,3	-4,6	-7,9	9,5	9,3	-5,2	5,5
Muut sijoitukset	0,4	-3,0	1,1	9,3	12,6	6,7	1,5	9,7	-0,4	-0,2
Johdannaiset	1,8	0,1	-0,6	1,4	2,2	-0,3	0,1	1,1	-2,5	-0,7
Valuuttavaranto	0,1	3,6	-0,2	-0,2	0,6	1,7	0,1	-0,5	0,8	-0,2
TUNNISTAMATTOMAT ERÄT*	-3,2	-1,3	-7,9	-14,0	-11,1	-2,5	-4,6	-13,5	-4,2	-5,6
MAKSUTASE	0,1	-0,0	-0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

* Koostuu esimerkiksi suurten yritysten ulkomaisista liiketoimista ja tilaston ajoitusvirheistä.

Lähde: Tilastokeskus ja Suomen Pankki

MAKSUTASE 2005–2014

miljardia euroa

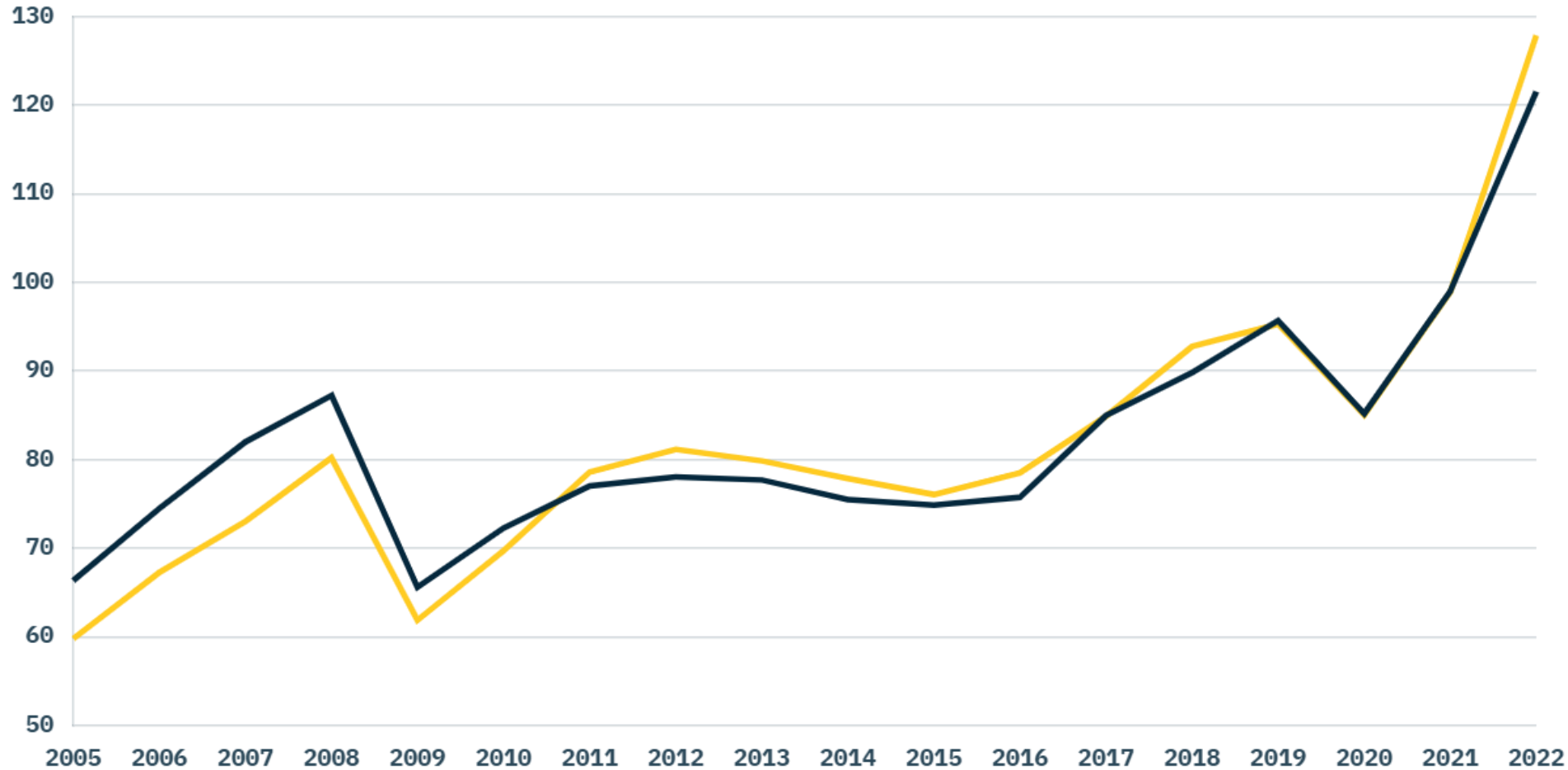
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
<u>VAIHTOTASE</u>	5,8	7,5	7,5	5,2	4,0	5,6	-2,8	-3,2	-2,4	-3,8
Kauppatase	7,7	9,1	8,7	6,8	3,4	3,4	-1,3	-0,9	0,8	0,7
Palvelutase	-0,6	-0,9	0,7	1,1	0,8	2,2	0,1	-1,5	-1,7	-1,5
Ensitulon tase	-0,2	0,6	-0,5	-1,1	1,5	1,7	-0,1	-0,3	1,7	-0,5
Tulojen uudelleenjaon tase	-1,1	-1,3	-1,4	-1,6	-1,6	1,6	-1,3	-1,3	-2,5	-2,5
<u>PÄÄOMATASE</u>	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2
<u>RAHOITUSTASE</u>	-2,9	-6,4	0,2	8,6	6,9	-3,3	7,4	16,5	-6,3	-9,3
Suorat sijoitukset	0,4	2,3	3,8	-7,2	-2,8	-3,6	-3,8	-3,2	1,1	-13,6
Arvopaperisijoitukset	-5,5	-9,4	-3,9	5,3	-4,6	-7,9	9,5	9,3	-5,2	5,5
Muut sijoitukset	0,4	-3,0	1,1	9,3	12,6	6,7	1,5	9,7	-0,4	-0,2
Johdannaiset	1,8	0,1	-0,6	1,4	2,2	-0,3	0,1	1,1	-2,5	-0,7
Valuuttavaranto	0,1	3,6	-0,2	-0,2	0,6	1,7	0,1	-0,5	0,8	-0,2
<u>TUNNISTAMATTOMAT ERÄT*</u>	-3,2	-1,3	-7,9	-14,0	-11,1	-2,5	-4,6	-13,5	-4,2	-5,6
<u>MAKSUTASE</u>	0,1	-0,0	-0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

* Koostuu esimerkiksi suurten yritysten ulkomaisista liiketoimista ja tilaston ajoitusvirheistä.

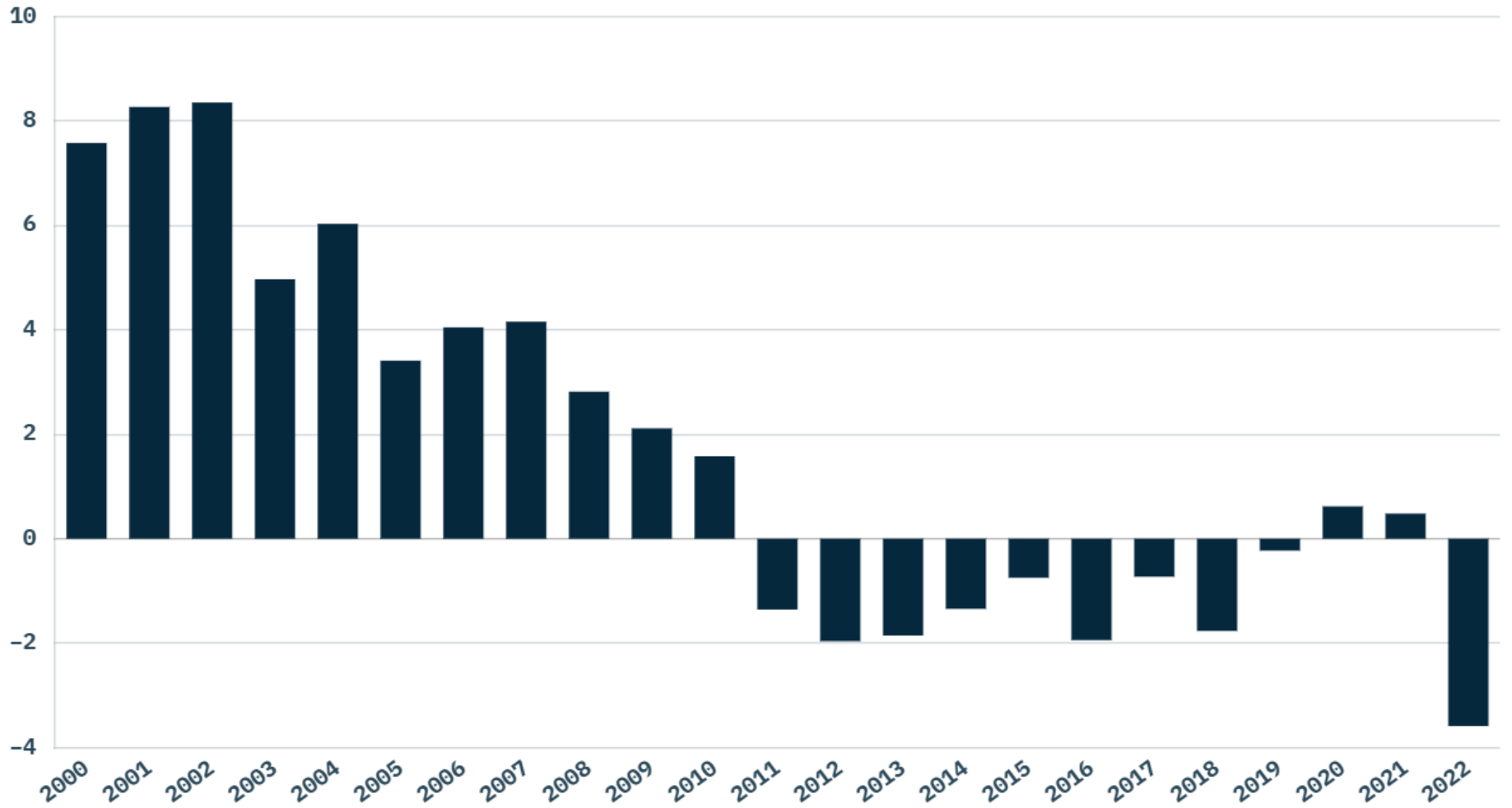
Lähde: Tilastokeskus ja Suomen Pankki

Vienti ja tuonti 2005-2021 (EK)

● Tavaroiden ja palveluiden vienti ● Tavaroiden ja palveluiden tuonti

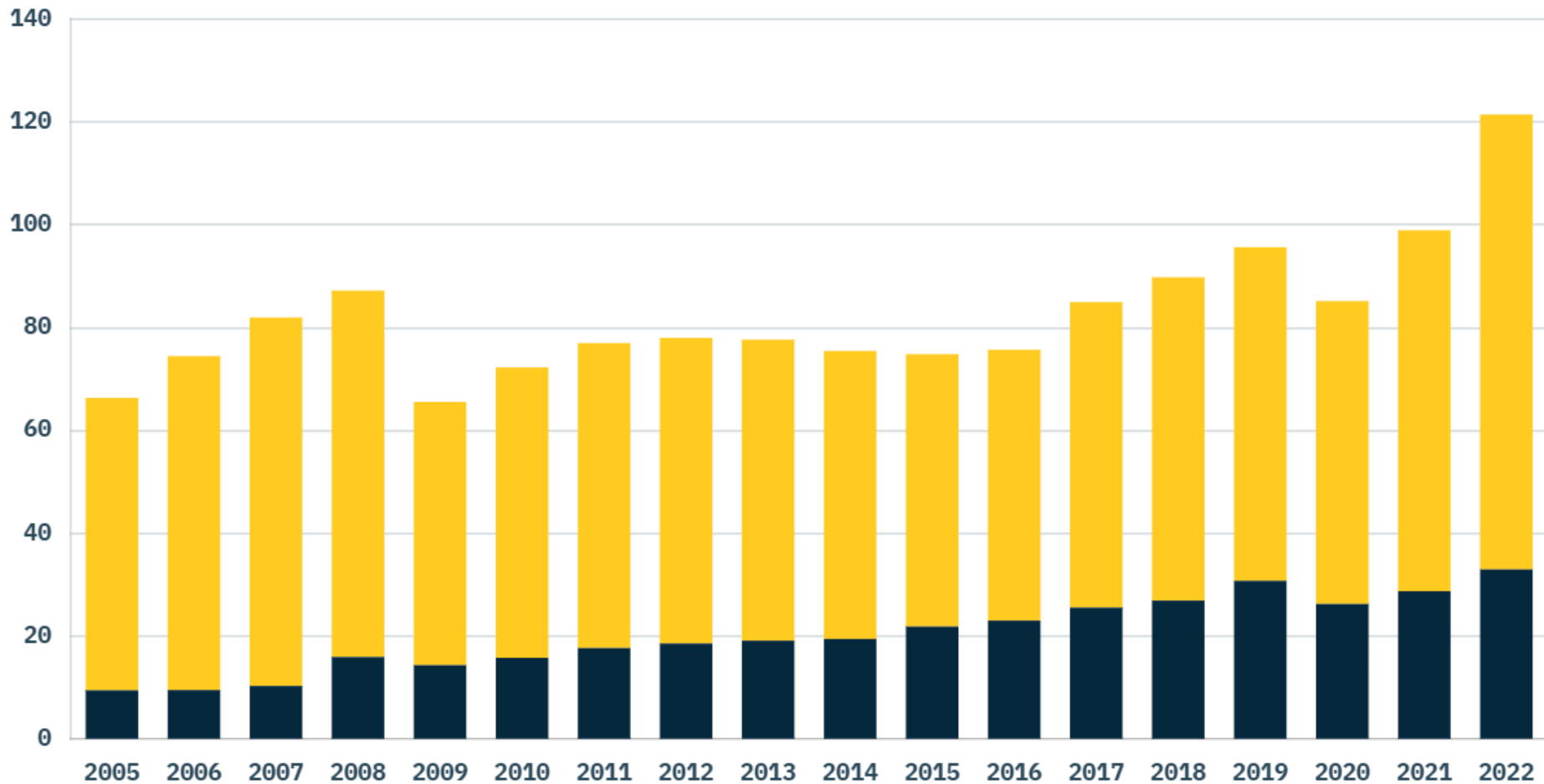

Suomen vaihtotase

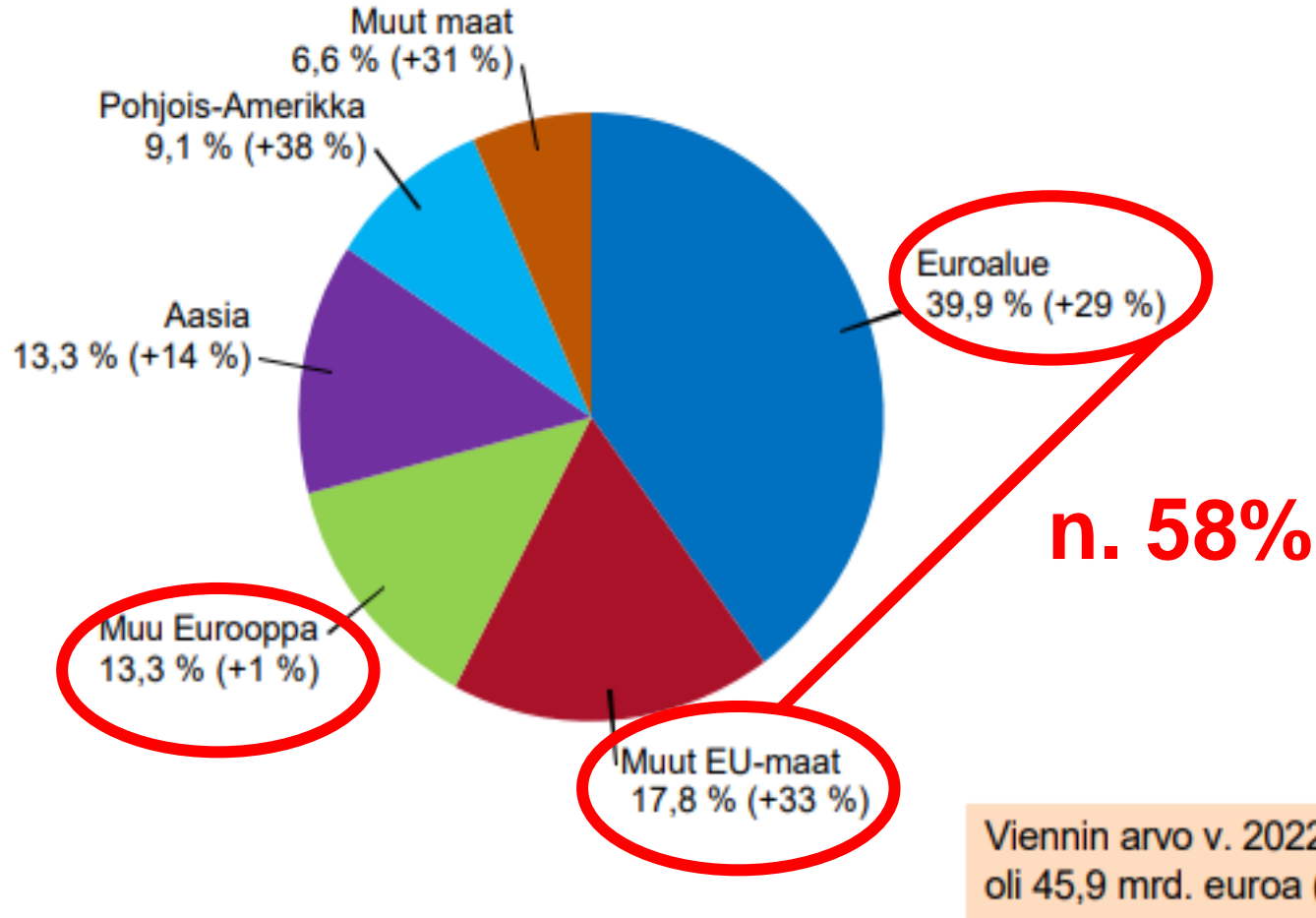
Suomen vaihtotase

● Palveluvienti ● Tavaravienti

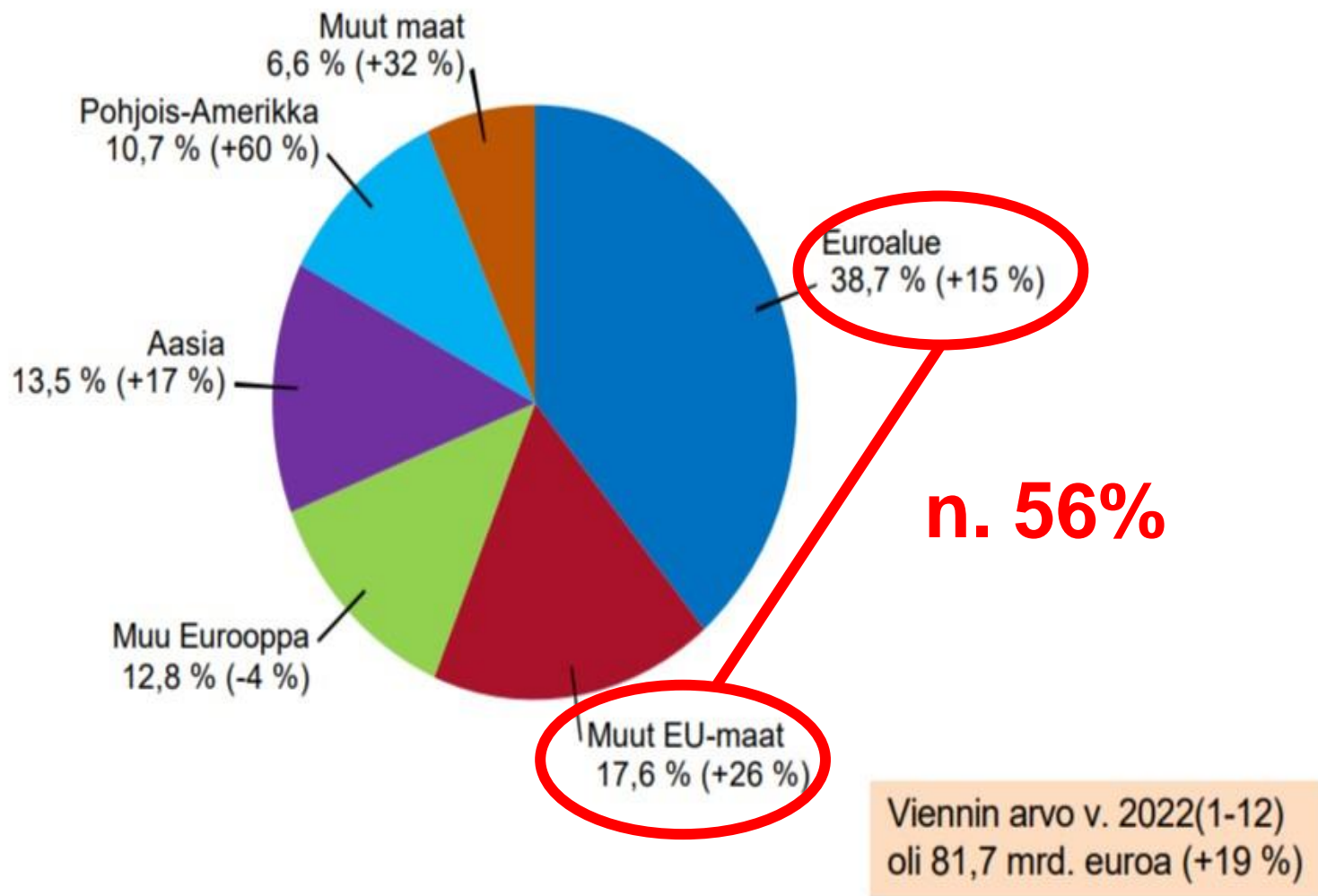
VIENTI MAARYHMITTÄIN 2022(1-7)

Osuus viennistä ja arvon muutos edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon (%)

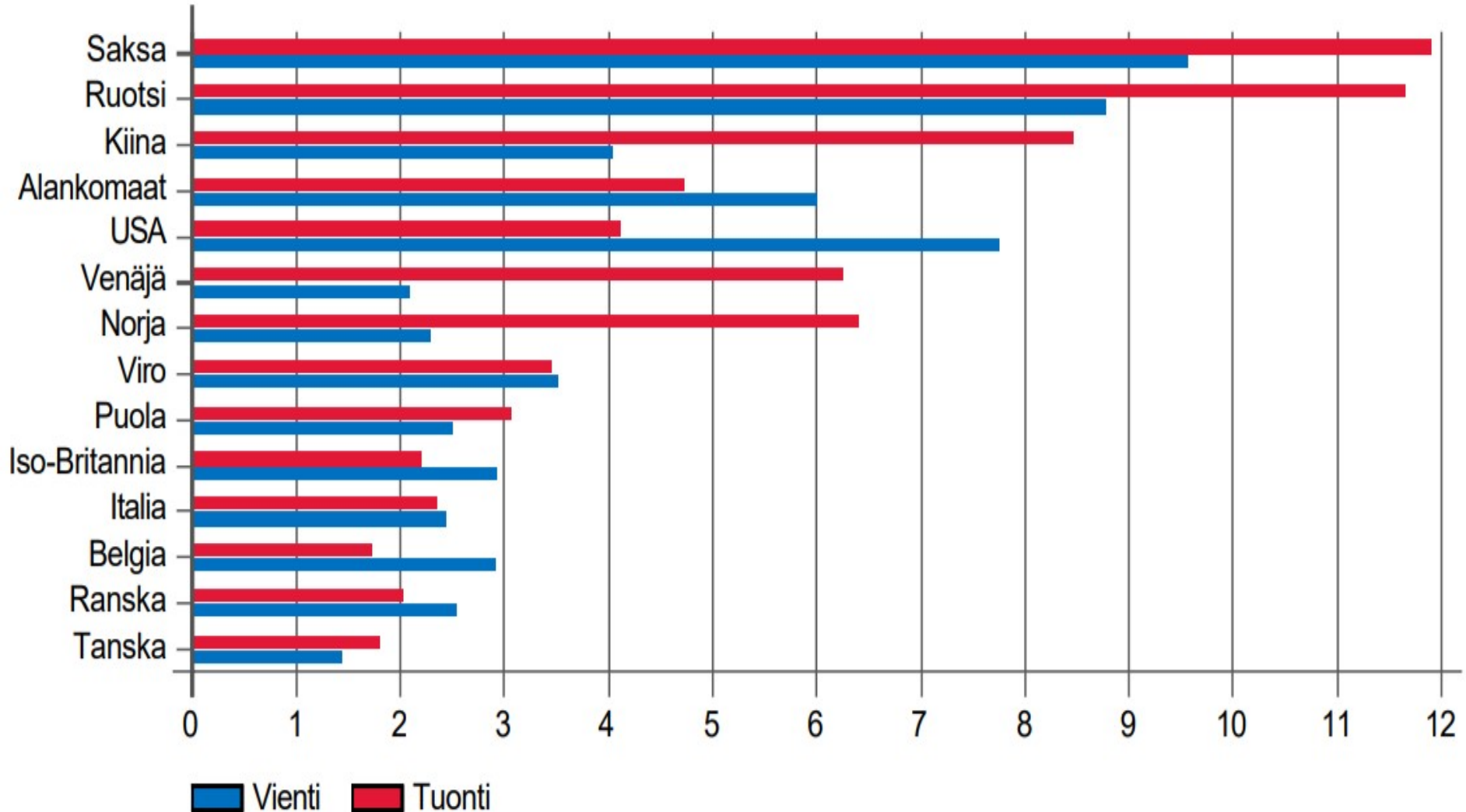
VIENTI MAARYHMITÄIN 2022(1-12)

Osuus viennistä ja arvon muutos edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon (%)

ULKOMAANKAUPPA MAITTAIN 2022(1-12)

Kokonaiskauppavaihdon mukaan suuruusjärjestyksessä (Mrd. €)

Vienti ja tuonti 2022 (1-7)

Vientimaat:

Saksa

Ruotsi

USA

Alankomaat

Kiina

Venäjä

Iso-Britannia

(brexit?)

Tuontimaat:

Saksa

Ruotsi

Venäjä

Kiina

Norja

Mitä tuotteita? Onko tietoa/arvauksia?

Vienti ja tuonti 2019

Vientimaat:

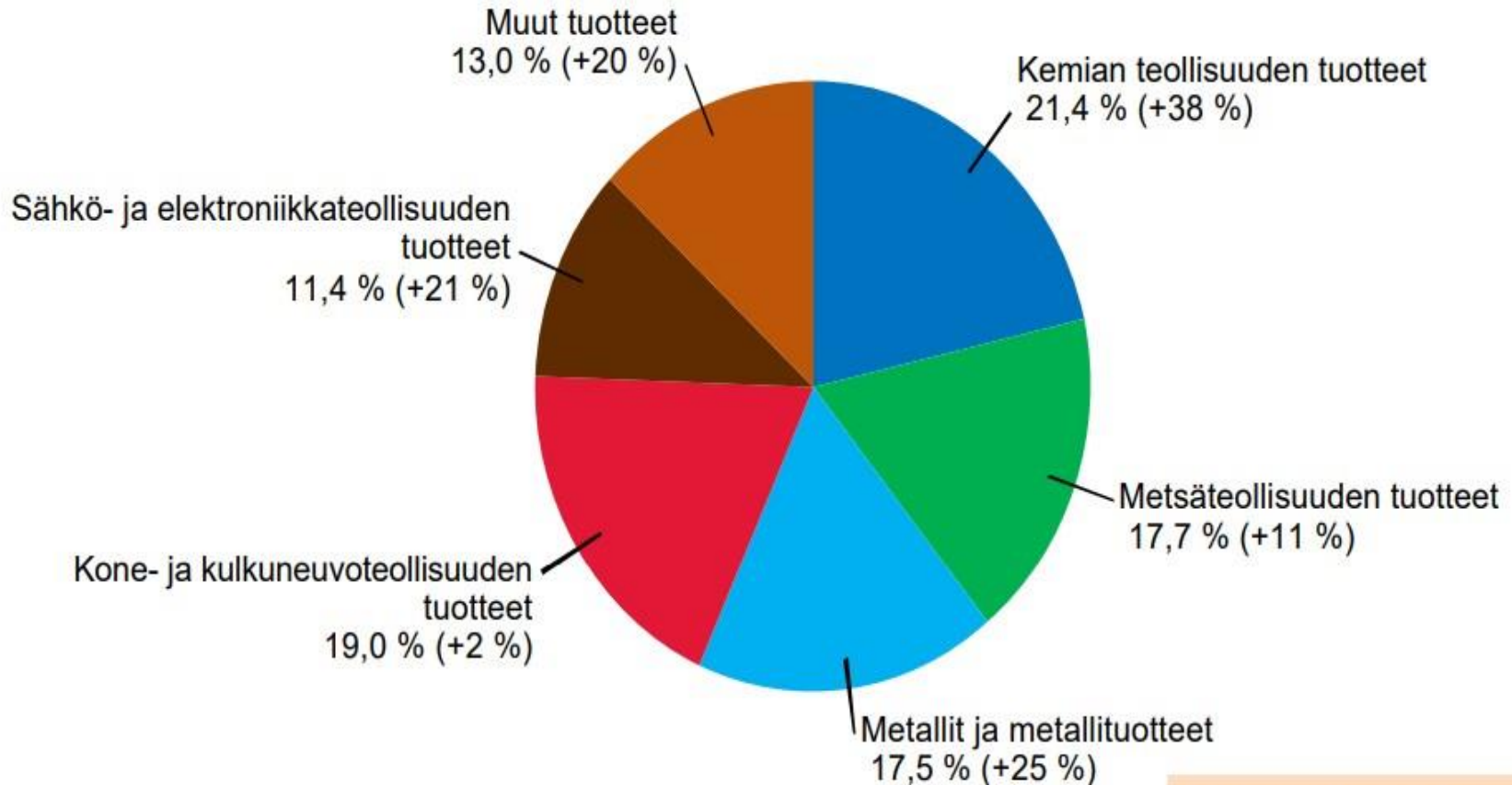
Saksa
Ruotsi
USA
Alankomaat
Kiina/Venäjä

Tuontimaat:

Saksa
Venäjä
Ruotsi
Kiina
Alankomaat

VIENTI TUOTELUOKITTAIN (CPA) 2022(1-12)

Osuus viennistä ja arvon muutos edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon (%)

Viennin arvo v. 2022(1-12)
oli 81,7 mrd. euroa (+19 %)

TUONTI KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUKAAN (BEC) 2022 (1-12)

Osuus tuonnista ja arvon muutos edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon (%)

